

Projektas
PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos energetikos ministro
2016 m. d. įsakymu Nr. 1-

**2014–2020 M. EUROPOS SĄJUNGOS FONDŲ INVESTICIJŲ VEIKSMŲ PROGRAMOS
4 PRIORITETO „ENERGIJOS EFEKTYVUMO IR ATSINAUJINANČIŲ IŠTEKLIŲ
ENERGIJOS GAMYBOS IR NAUDOJIMO SKATINIMAS“
04.3.1-VIPA-V-101 PRIEMONĖS „VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE
PRIKLAUSANČIŲ PASTATŲ ATNAUJINIMAS“ PROJEKTŲ FINANSAVIMO SĄLYGŲ
APRAŠAS NR. 1**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-V-101 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašas Nr. 1 (toliau – Aprašas) nustato reikalavimus, kuriais turi vadovautis pareiškėjai, rengdami ir teikdami paraiškas finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamus projektus (toliau – paraiška) pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos, patvirtintos Europos Komisijos 2014 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. C(2014)6397 (toliau – Veiksmų programa), 4 prioriteto „Energijos efektyvumo ir atsinaujinančių išteklių energijos gamybos ir naudojimo skatinimas“ 04.3.1-VIPA-V-101 priemonės „Valstybei nuosavybės teise priklausančių pastatų atnaujinimas“ (toliau – Priemonė) finansuojamas veiklas, iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų (toliau – projektai) vykdytojai, įgyvendindami pagal Aprašą finansuojamus projektus, taip pat institucijos, atliekančios paraiškų vertinimą, atranką ir projektų įgyvendinimo priežiūrą.

2. Aprašas yra parengtas atsižvelgiant į:

2.1. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320);

2.2. 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL 2014 L 187, p. 1–78) (toliau – Bendrasis bendrosios išimties reglamentas);

2.3 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentą (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo de minimis pagalbai (OL 2013 L 352, p. 9) (toliau – de minimis reglamentas);

2.4. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328 „Dėl viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“ (toliau – Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa);

2.5. Atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą, taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų

paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“;

2.6. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1090 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“;

2.7. Projektų administravimo ir finansavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. spalio 8 d. įsakymu Nr. 1K–316 „Dėl Projektų administravimo ir finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Projektų taisyklės);

2.8. 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos finansų ministro 2014 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 1K-499 „Dėl 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašo patvirtinimo“ (toliau – Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo aprašas).

2.9. Veiksmų programa ir 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 1-298 „Dėl 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioriteto įgyvendinimo priemonių įgyvendinimo plano patvirtinimo“ (toliau – Priemonių įgyvendinimo planas);

2.10. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. sausio 29 d. įsakymą Nr. 1-21 „Dėl valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašas);

2.11. Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. balandžio 29 d. įsakymą Nr. 1-111 „Dėl atrinktų valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų naudojamų pastatų tinkamų atnaujinimui 2015 metams sąrašo patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymą Nr. 1-295 „Dėl tinkamų atnaujinti pastatų sąrašo 2016 metams patvirtinimo“ (toliau – Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašas);

2.12. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. vasario 12 d. įsakymą Nr. 1K-059 „Dėl 2014–2020 metų gražintinių ir gražintų lėšų administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau - Gražintinių ir gražintų lėšų administravimo taisyklės);

3. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Aprašo 2 punkte nurodytuose teisės aktuose.

4. Apraše vartojamos kitos sąvokos:

4.1. **Energijos taupymo paslaugų teikimo įmonė** – juridinis asmuo teikiantis energijos taupymo paslaugas ir (arba) diegiantis energijos vartojimo efektyvumo priemones energijos vartotojams.

4.2 **Gražinamoji subsidija** – projekto finansavimo forma – projektui skiriamos finansavimo lėšos, kurias visas arba jų dalį projekto sutartyje nustatytais sąlygomis projekto vykdytojas privalo gražinti.

4.3. **Gražinamosios subsidijos lėšų gražinimo grafikas (toliau – Grafikas)** – projekto sutartyje nurodytais sąlygomis su paskutiniu mokėjimo prašymu tvirtinamas dokumentas, kuriame yra išdėstyti kasmetinis gražintinas sutaupymų, išreikštų kilovatvalandėmis, dydis bei lėšų mokėjimo terminai.

4.4. Kitos sąvokos yra suprantamos taip, kaip apibrėžtos Lietuvos Respublikos Statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

5. Priemonės įgyvendinimą administruoja Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Ministerija) ir UAB „Viešųjų investicijų plėtros agentūra“ (toliau – įgyvendinančioji institucija).

6. Pagal Priemonę teikiama finansavimo forma – gražinamoji subsidija.

7. Projektų atranka pagal Priemonę bus atliekama valstybės projektų planavimo būdu.

8. Pagal Aprašą projektams įgyvendinti numatoma skirti iki 15 962 000 eurų (penkiolikos milijonų devyni šimtai šešiasdešimt dviejų tūkstančių eurų), iš kurių iki 15 962 000 eurų (penkiolikos milijonų devyni šimtai šešiasdešimt dviejų tūkstančių eurų) – Europos regioninės plėtros fondo lėšos.

9. Priemonės tikslas – atnaujinti valstybei nuosavybės teise priklausančius šildomus ir (arba) vėsinaamus pastatus, siekiant, kad pastatai atitiktų bent minimalius energinio naudingumo reikalavimus, t.y. atitiktų ne mažesnę kaip C pastato energinio naudingumo klasę, taip, kaip nustatyta Statybos techniniame reglamente STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. rugpjūčio 21 d. įsakymu Nr. D1-674 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymo Nr. D1-624 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2005 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ patvirtinimo“ pakeitimo“ ir tuo būdu mažinti suvartojamos energijos sąnaudas.

10. Pagal Aprašą remiama ši veikla: valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinaamų pastatų atnaujinimas didinant energijos vartojimo efektyvumą.

11. Pagal Apraše nurodytą remiamą veiklą valstybės projektų sąrašą numatoma sudaryti 2016 m. II-III ketvirtį.

II SKYRIUS REIKALAVIMAI PAREIŠKĖJAMS

12. Pagal Aprašą galimas (-i) pareiškėjas (-ai) yra valstybės nuosavybės teise priklausančius viešuosius pastatus patikėjimo ar panaudos teise valdantys subjektai (išskyrus valstybės įmones) ir (arba) centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas. Partneriai pagal šį Aprašą negalimi.

13. Pareiškėju (projekto vykdytoju) gali būti tik juridiniai asmenys. Pareiškėju (projekto vykdytoju) negali būti juridinių asmenų filialai arba atstovybės.

III SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI

14. Projektas turi atitikti Projektų taisyklių 10 skirsnyje nustatytus bendruosius reikalavimus.

15. Projektas turi atitikti šiuos specialiuosius projektų atrankos kriterijus:

15.1. projektas turi atitikti Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos nuostatas ir Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos nuostatas. Laikoma, kad galutinio naudos gavėjo numatomas vykdyti projektas prisideda prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos 11 punkto įgyvendinimo, t.y. projektu turi būti mažinamas energijos suvartojimas, ir, kad pastatas, kurį ketinama atnaujinti, atitinka Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą, jei skiriant finansavimą pastato energetinio naudingumo klasė – žemesnė kaip C, ir pastatas yra įtrauktas į Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašą.

15.2. projektu turi būti siekiama galutinės energijos sąnaudas atnaujinamame pastate sumažinti ne mažiau kaip 30 proc. Laikoma, kad galutinio naudos gavėjo projektas atitinka šį kriterijų, jeigu projektu numatyta, kad atnaujinus pastatą, galutinės energijos sąnaudos bus sumažintos ne mažiau kaip 30 proc. Galutinės energijos sąnaudų sumažėjimas (procentais) vertinamas lyginant sumines energijos sąnaudas arba bendras šildymui, vėsinimui, karštam vandeniui ruošti, suminės elektros energijos sąnaudas pagal pateikiamą energinio naudingumo sertifikatą, išduotą prieš pastato atnaujinimą su bendromis šildymui, vėsinimui, karštam vandeniui ruošti, suminėmis elektros energijos sąnaudomis, nurodytomis projektiniame energinio efektyvumo sertifikate, pateiktame energijos vartojimo audito ataskaitoje.

15.3. projektu turi būti atnaujinamas pastatas, esantis Lietuvos Respublikos energetikos ministro įsakymu kasmet tvirtinamame Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašė, ir kuris pagal Vadovybės apsaugos

įstatymo nuostatas priskirtinas saugomiems objektams bei kuriame taikomas specialus režimas jo apsaugai ar, kuriame pagal kitus galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus energijos taupymo paslaugų teikimo įmonės negali užtikrinti paslaugų teikimo arba dėl kurio buvo kreiptasi, bet kuriam nebuvo skirtas finansavimas pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“.

16. Projektu turi būti prisidedama prie bent vieno Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategijos (toliau – ES BJRS) tikslo įgyvendinimo pagal bent vieną ES BJRS veiksmų plane numatytą geresnės prieigos prie energijos rinkų ir šių rinkų veiksmingumo ir saugumo didinimo prioritetinę sritį.

17. Pagal šį Aprašą nefinansuojami didelės apimties projektai.

18. Teikiamų pagal Aprašą projektų veiklų įgyvendinimo trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 24 mėnesiai nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

19. Tam tikrais atvejais, dėl objektyvių priežasčių, kurių projekto vykdytojas negalėjo numatyti paraiškos pateikimo ir vertinimo metu, projekto vykdymo laikotarpis gali būti pratęstas Projektų taisyklių nustatyta tvarka ir nepažeidžiant Projektų taisyklių 213.1 ir 213.5 papunkčiuose nustatytų terminų.

20. Projekto veiklos turi būti vykdomos Lietuvos Respublikoje.

21. Projektu turi būti siekiama visų žemiau išvardytų priemonės įgyvendinimo stebėsenos rodiklių, kurių skaičiavimo aprašai nustatyti Veiksmų programos stebėsenos rodiklių skaičiavimo apraše, paskelbtame ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, skiltyje „Dokumentai“, dokumento kategorijoje „Stebėsenos rodiklių aprašai“:

21.1. Metinis pirminės energijos suvartojimo viešuosiuose pastatuose sumažėjimas, P.B.232;

21.2. Bendras metinis šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas, P.B.234;

22. Papildomas reikalavimas dėl minimalios reikšmės nustatymo - atnaujintas pastatas privalo pasiekti ne mažesnę kaip C pastato energinio naudingumo klasę.

23. Projekto parengtumui taikomi reikalavimai:

23.1. turi būti atliktas energijos vartojimo auditas (ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d.).

23.2. turi būti parengtas investicijų projektas pagal Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir / ar valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodiką, patvirtintą VŠĮ Centrinės projektų valdymo agentūros direktoriaus 2014 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. 2014/8-337 (skelbiama www.finmin.lt arba <http://www.ppplietuva.lt/> skiltyje „Teisinė ir metodinė informacija“), jeigu Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nenurodyta kitaip.

23.2.1. investicijų projektas turi vadovautis atnaujinamo pastato energijos vartojimo audito rezultatais. Kuomet dėl projekto finansavimo buvo kreiptasi, bet jam nebuvo skirtas finansavimas pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“ ir atitinkant Aprašo 15.3. punktą kreipiamasi finansavimo šios Priemonės lėšomis, investicijų projektas turi vadovautis tais pačiais energijos vartojimo audito rezultatais ir energijos vartojimo audito ataskaitoje pateiktomis energijos taupymo priemonių grupėmis, kurios buvo įtrauktos teikiant paraišką pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105.

23.2.2. investicijų projekte turi būti išnagrinėtos ir palygintos mažiausiai trys alternatyvos, nurodytos Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikoje, kuri skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt skiltyje „Dokumentai“, dokumentų kategorijoje „Metodikos“, jeigu Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nenurodyta kitaip.

23.3. turi būti pateikta informacija apie projektui taikomus aplinkosauginius reikalavimus: atlikto poveikio aplinkai vertinimo ataskaita, atsakingos institucijos sprendimas ar atrankos išvada, ar atlikto „Natura 2000“ teritorijų reikšmingumo nustatymo informacija ir atsakingos institucijos Planų ar programų įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo išvada (jei taikoma) arba rašytinis paaiškinimas, kai planuojamai ūkinei veiklai netaikomi reikalavimai dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo

24. Atnaujintas pastatas privalo būti naudojamas pagal paskirtį ne trumpiau kaip numatyta Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje.

25. Daiktinės pareiškėjo teisės į statinį ir (ar) žemę, kuriame įgyvendinant projektą bus vykdomi statybos darbai, turi būti įregistruotos įstatymų nustatyta tvarka ir galioti ne trumpiau kaip penkerius metus nuo projekto finansavimo pabaigos. Jei statinys ar žemės sklypas yra naudojamas pagal panaudos ar nuomos sutartį, pareiškėjas turi turėti panaudos davėjo ar nuomotojo raštišką sutikimą vykdyti projekto veiklas.

26. Negali būti numatyti projekto apribojimai, kurie turėtų neigiamą poveikį lyčių lygybės ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos principų įgyvendinimui. Kur įmanoma, projektu turi būti numatyta įgyvendinti bent vieną Statybos techninio reglamento STR 2.03.01:2001 „Statiniai ir teritorijos. Reikalavimai žmonių su negalia reikmėms“ nurodytą priemonę, susijusią su jau esamų pastato elementų įrengimu arba sutvarkymu, užtikrinančių žmonėms su negalia be kliūčių savarankiškai patekti iš išorės į pastato vidų. Pareiškėjas visus planuojamus sprendinius ir priemones, susijusias su šio horizontalaus principo įgyvendinimu, turi aprašyti investicijų projekte arba nurodyti objektyvias priežastis, dėl sprendinių ir (ar) priemonių nenumatymo.

27. Neturi būti numatyti projekto veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui:

27.1. Projektu turi būti prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo, t. y. įgyvendinant projekto veiklą turi būti prisidedama prie Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, energetikos sektoriui keliamų tikslų įgyvendinimo (padidinti energijos vartojimo efektyvumą).

27.2. Įgyvendinant Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos energijos vartojimo efektyvumą didinančią priemonę „Atnaujinamame pastate įrengtos katilinės modernizavimas“ privaloma laikytis išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. D1-244 „Dėl išmetamų teršalų iš kurų deginančių įrenginių normų LAND 43-2013“.

27.3. Planuojant viešuosius pirkimus, rekomenduojama numatyti galimybę taikyti aplinkos apsaugos kriterijus, nustatytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. D1-508 „Dėl Produktų, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašų, Aplinkos apsaugos kriterijų ir Aplinkos apsaugos kriterijų, kuriuos perkančiosios organizacijos turi taikyti pirkdamos prekes, paslaugas ar darbus, taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“, elektros lemputėms, projektavimo paslaugoms, statybos darbams, statybinėms medžiagoms ir santechnikos įrangai, įrangai ir buitinei technikai (cirkuliaciniams siurbliams), kietosioms grindų dangoms (gamtiniams produktams, apdorotiems produktams: aglomeruotiems akmenims, betoninėms grindinio plytelėms, mozaikinėms, keramikinėms ir molinėms plytelėms), patalpų apšvietimui.

28. Valstybės pagalba pagal šį Aprašą teikiama kultūros infrastruktūros atnaujinimui. Jeigu teikiama parama atitinka visus Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 straipsnio 1 dalies kriterijus, tuomet finansavimas tokiam projektui yra laikomas valstybės pagalba ir jis turi tenkinti Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus ir III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnio reikalavimus.

29. Pagal Aprašą gali būti teikiama *de minimis* pagalba, jeigu atnaujinamame pastate yra įsikūręs ir paslaugas teikia ūkio subjektas (nuomininkas), kuriam, atlikus pastato atnaujinimą, sumažėtų patiriamos nuomos ir (arba) komunalinių paslaugų sąnaudos. Tokiu atveju suteikiama *de minimis* pagalba turi atitikti *de minimis* reglamento nuostatas, įgyvendinančioji institucija pildo Aprašo 3 priedą. Jeigu atnaujinamame pastate įsikūręs ūkio subjektas (nuomininkas) jau yra pasiekęs *de minimis* reglamente numatytą maksimalią *de minimis* pagalbos ribą ir daugiau *de minimis* pagalbos jam negalima suteikti, pastato valdytojas turėtų užtikrinti, kad ūkio subjektas (nuomininkas) dėl pastato atnaujinimo negautų jokios išskirtinės naudos, t.y. nuomos kaina turėtų būti padidinama proporcingai sumažėjusioms nuomos ir (arba) komunalinių paslaugų sąnaudoms.

IV SKYRIUS

TINKAMŲ FINANSUOTI PROJEKTO IŠLAIDŲ IR FINANSAVIMO REIKALAVIMAI

30. Projekto išlaidos turi atitikti Projektų taisyklių VI skyriuje ir Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, kurios patvirtintos Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos, Ekonomikos augimo veiksmų programos, Sanglaudos skatinimo veiksmų programos ir 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos valdymo komitetų 2014 m. liepos 4 d. protokolu Nr. 34 (su vėlesniais pakeitimais) ir paskelbtos ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt skiltyje „Dokumentai“, dokumentų kategorijoje „Projektų valdymas“, subkategorijoje „Gairės ir rekomendacijos“, išdėstytus projekto išlaidoms taikomus reikalavimus.

31. Didžiausia galima projekto finansuojamoji dalis sudaro 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

32. Pareiškėjas savo iniciatyva ir savo, ir (arba) kitų šaltinių lėšomis gali prisidėti prie projekto įgyvendinimo.

33. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dalis, kurios nepadengia projektui skiriamo finansavimo lėšos, turi būti finansuojama iš projekto vykdytojo lėšų.

34. Pagal šį Aprašą tinkamų arba netinkamų finansuoti išlaidų kategorijos yra šios:

Išlaidų kategorijos Nr.	Išlaidų kategorijos pavadinimas	Reikalavimai ir paaiškinimai
1.	Žemė	Netinkama finansuoti.
2.	Nekilnojamasis turtas	Netinkama finansuoti.
3.	Statyba, rekonstravimas, remontas ir kiti darbai	Tinkami finansuoti šie darbai: - Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programoje nurodytos priemonės, kuriomis atkuriamos ar pagerinamos pastato ir (ar) jo inžinerinių sistemų fizinės ir energinės savybės ir (ar) kuriais užtikrinamas energijos efektyvumo didinimas bei pasiekama ne mažesnė kaip C pastato energinio naudingumo klasė. - statinio paprastojo remonto darbai, kuriais energijos vartojimo efektyvumą didinančių priemonių įgyvendinimo metu statinio konstrukcijose ir kitose elementuose padaryti fiziniai pažeidimai atstatomi iki pradinės būklės. - pastato techninio projekto parengimo ir techninio projekto ekspertizės išlaidos; - statinio projekto vykdymo priežiūros išlaidos; - statybos techninės priežiūros išlaidos. - projekto vykdytojo sumokamas pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (toliau- PVM) laikomas tinkamomis finansuoti išlaidomis, jeigu projekto vykdytojas teisės aktų nustatyta tvarka neturi galimybės jo įtraukti į PVM atskaitą.
4.	Įranga, įrenginiai ir kitas turtas	Netinkama finansuoti.
5.	Projekto vykdymas	Tinkama finansuoti. Numatomos šios tinkamos finansuoti išlaidos: - energijos vartojimo audito ataskaitos, pastato energinio naudingumo sertifikato ir investicijų projekto parengimo

		išlaidos;
6.	Informavimas apie projektą	Tinkama finansuoti. Gali būti numatomos išlaidos Projekto taisyklių 37 skirsnio 450.2-450.4 punktuose nurodytoms privalomoms informavimo apie projektą priemonėms įgyvendinti.
7.	Netiesioginės išlaidos ir kitos išlaidos pagal fiksuotą projekto išlaidų normą	Projektui taikoma fiksuotoji projekto išlaidų norma netiesioginėms projekto administravimo išlaidoms, neįskaitant paraiškos parengimo išlaidų, Projektų taisyklių 10 priede nustatyta tvarka. ¹

Pastaba: Projekto biudžeto lentelė pildoma vadovaujantis instrukcija Projekto biudžeto formos pildymas, pateikta Rekomendacijose dėl projektų išlaidų atitikties Europos Sąjungos struktūrinių fondų reikalavimams, kurios skelbiamos adresu <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/2014-2020-m-rekomendacijos-del-projektu-islaidu-atitikties-europos-sajungos-strukturiniu-fondu-reikalavimams>.

35. Projekto tinkamų finansuoti išlaidų dydis nustatomas atsižvelgiant į projekto išlaidų realumą ir būtinumą bei reikalavimus, keliamus tinkamoms finansuoti išlaidoms. Paraiškos vertinimo metu projekto statybos darbų, projektavimo ir kitų paslaugų, numatytų Aprašo 34 punkte, įkainiai nustatomi vadovaujantis naujausios redakcijos statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo rekomendacijomis (toliau – Rekomendacijos) ir, jei įkainiai nėra nustatyti Rekomendacijose, rinkoje egzistuojančiomis darbų ar paslaugų kainomis²

36. Pagal šį aprašą nebus finansuojamos konkrečios energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kurioms skirta lėšų iš kitų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, kitų piniginių išteklių, kuriais disponuoja valstybė, ES struktūrinių fondų, kitų ES finansinės paramos priemonių ar kitos tarptautinės paramos lėšų ir kurioms apmokėti skyrus ES struktūrinių fondų lėšų jos būtų pripažintos tinkamomis finansuoti ir apmokėtos daugiau nei vieną kartą. Taip pat nebus finansuojamos konkrečios energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemonės, kurioms anksčiau buvo skirta lėšų iš šiame punkte nurodytų šaltinių, nebent argumentuotai būtų pagrįstas tokių priemonių finansavimo poreikis.

37. Pagal šį Aprašą netinkamomis finansuoti išlaidos laikomos:

37.1. išlaidos, neišvardytos šio Aprašo 34 punkte;

37.2. išlaidos, aprašytos Projektų taisyklių 34 skirsnyje;

37.3. paraiškos ir projektinio pasiūlymo parengimo išlaidos, išskyrus Aprašo 34 punkte nurodytas išlaidas.

38. Projekte numatytos paslaugos ir darbai turi būti įsigyti vadovaujantis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis. Įsigyjamas turtas turi būti naujas.

39. Pajamoms iš projekto veiklų, gautoms projekto įgyvendinimo metu ir po projekto finansavimo pabaigos, taikomi reikalavimai nustatyti Projektų taisyklių 36 skirsnyje.

40. Reikalavimas iš ESI fondų sumažinti tinkamas finansuoti projekto išlaidas grynujų pajamų dydžiu netaikomas jeigu sutaupytos veiklos išlaidos kompensuojamos tiek pat sumažinant veiklai skirtas subsidijas (asignavimus). Šiuo atveju sutaupytos veiklos išlaidos nebūtų laikomos grynosiomis pajamomis.

¹ Išlaidos, apmokamos taikant fiksuotąją normą turi atitikti Projekto taisyklių 35 skirsnį.

² Rekomendacijos dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo registruojamos Juridinių asmenų, fizinių asmenų ir mokslo įstaigų parengtų rekomendacijų dėl statinių statybos skaičiuojamųjų kainų nustatymo registre, kurį Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. D1-492 administruoja VĮ Statybos produktų sertifikavimo centras.

V SKYRIUS PROJEKTAMS TAIKOMI REIKALAVIMAI PAGAL VALSTYBĖS PAGALBOS TAISYKLES

41. Valstybės pagalbos taisyklės pagal šį Aprašą taikomos vadovaujantis Bendrojo bendrosios išimties reglamento III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsniu investicinei pagalbai kultūros infrastruktūros atnaujinimui.

42. Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 4 straipsnio 1 dalyje nustatytos valstybės pagalbos ribos negali būti peržengiamos dirbtinai išskaidant valstybės pagalbos schemas arba valstybės pagalbos projektus.

43. Valstybės pagalbos atveju, projekto išlaidoms, be šio Aprašo IV skyriaus ir Projekto taisyklių VI skyriuje išdėstytų reikalavimų, taip pat taikoma Bendrojo bendrosios išimties reglamento Bendrųjų nuostatų tinkamų finansuoti išlaidų I skyriaus 7 straipsnio reikalavimai.

44. Siekiant nustatyti, ar laikomasi Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 4 straipsnyje nustatytų pranešimo ribų ir III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnyje nustatyto didžiausio pagalbos intensyvumo, atsižvelgiama į visą remiamai veiklai, projektui ar įmonei skiriamos valstybės pagalbos sumą.

45. Kai Europos Sąjungos finansavimas, kurį centralizuotai valdo Europos Sąjungos institucijos, agentūros, bendrosios įmonės ar kitos įstaigos ir kurio tiesiogiai ar netiesiogiai nekontroliuoja valstybė narė, yra derinamas su valstybės pagalba, nustatant, ar laikomasi pranešimo ribų ir didžiausio pagalbos intensyvumo ar didžiausių pagalbos sumų, atsižvelgiama tik į pastarąjį elementą, su sąlyga, kad suteikto viešojo finansavimo, susijusio su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, visa suma neviršija palankiausios finansavimo normos, nustatytos taikomose Europos Sąjungos teisės taisyklėse.

46. Valstybės pagalba, kurios tinkamas finansuoti išlaidas galima nustatyti ir kuriai pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma išimtis, gali būti sumuojama su:

46.1. bet kokia kita valstybės pagalba, jei tos priemonės yra susijusios su skirtingomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurias galima nustatyti;

46.2. bet kokia kita valstybės pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, kurios iš dalies arba visiškai sutampa, tik jeigu taip susumavus neviršijamas didžiausias pagalbos intensyvumas ar pagalbos suma, pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma tai pagalbai.

47. Valstybės pagalba, kuriai pagal Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą taikoma išimtis, nesumuojama su jokia *de minimis* pagalba, susijusia su tomis pačiomis tinkamomis finansuoti išlaidomis, jei susumavus būtų viršytas pagalbos intensyvumas, nustatytas Bendrojo bendrosios išimties reglamento III skyriaus 11 skirsnio 53 straipsnyje.

48. Investicinė pagalba kultūros infrastruktūros atnaujinimui:

48.1. valstybės pagalba teikiama: muziejams, archyvams, bibliotekoms, meno ir kultūros centrams ar erdvėms, teatrams, operos teatrams, koncertų salėms, kitoms gyvų pasirodymų organizacijoms, kino paveldo institucijoms ir kitoms panašioms meninėms ir kultūrinėms infrastruktūroms, organizacijoms ir institucijoms;

48.2. pagal šį aprašą teikiama Valstybės pagalba yra investicinė pagalba, įskaitant pagalbą kultūros infrastruktūros atnaujinimui;

48.3. su investicine pagalba susijusios tinkamos finansuoti išlaidos yra investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą išlaidos, įskaitant infrastruktūros, kurios bent 80 % arba laiko, arba vietos pajėgumo per metus yra naudojama kultūros tikslams, atnaujinimo išlaidas;³

48.4. valstybės pagalbos suma neviršija tinkamų finansuoti išlaidų ir investicijos veiklos pelno skirtumo. Veiklos pelnas iš tinkamų finansuoti išlaidų atskaitomas taikant lėšų susigrąžinimo mechanizmą, kuris nurodytas Aprašo VII skyriuje.

³ Tinkamos finansuoti išlaidos negali būti suprantamos plačiau nei nurodyta Aprašo IV skyriuje.

49. Valstybės pagalbos taikymas, jeigu tenkinami visi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 str. 1 dalies kriterijai, vertinamas paraiškos vertinimo, taip pat projekto administravimo ir priežiūros metu pildant patikros lapą dėl valstybės pagalbos buvimo ar nebuvimo bei projektų atitikties valstybės pagalbos taisyklėms patikros lapą.

50. Valstybės pagalba neteikiama sunkumus patiriančiai įmonei, t.y. įmonei, kuri susiduria su bent viena iš Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 2 straipsnio 18 punkte nurodytų aplinkybių

51. Valstybės pagalba neteikiama įmonei, kuriai išduotas vykdomasis raštas sumoms išieškoti pagal ankstesnį Komisijos sprendimą, kuriame pagalba skelbiama neteisėta ir nesuderinama su vidaus rinka.

VI SKYRIUS PARAIŠKŲ RENGIMAS, PAREIŠKĖJŲ INFORMAVIMAS, KONSULTAVIMAS, PARAIŠKŲ TEIKIMAS IR VERTINIMAS

52. Galimi pareiškėjai iki kvietime teikti projektinį pasiūlymą nurodyto termino Ministerijai turi pateikti raštu ir į elektroninę laikmeną įrašytą projektinį pasiūlymą dėl valstybės projekto įgyvendinimo pagal formą, nustatytą Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašo 1 priede, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje [www.esinvesticijos.lt, skiltyje „Dokumentai“](http://www.esinvesticijos.lt/skiltyje/Dokumentai) ir www.enmin.lt/lt/ES_parama.php. Kartu su projektiniu pasiūlymu galimi pareiškėjai raštu ir įrašytą į elektroninę laikmeną turi pateikti:

52.1. investicijų projektą, kaip tai nurodyta Aprašo 23.2 punkte ir jo papunkčiuose;

52.1.1. kartu su investicijų projektu, Excel formatu, turi būti pateikiama užpildyta sąnaudų ir naudos analizės rezultatų skaičiuoklė, parengta pagal formą, nustatytą Optimalios projekto įgyvendinimo alternatyvos pasirinkimo kokybės vertinimo metodikos 4 priede, kuris skelbiamas <http://www.esinvesticijos.lt/lt/dokumentai/4-priedas-sanaudu-ir-naudos-analizes-rezultatu-skaiciuokle>;

52.1.2. atnaujinamo pastato energijos vartojimo audito ataskaitą, parengtą pagal Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 4-184 patvirtintą „Dėl išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodikos patvirtinimo“ metodiką. (toliau - Metodika) (Aprašo 12 punkte nurodyti pareiškėjai gali pateikti energijos vartojimo audito ataskaitą, parengtą ne anksčiau, kaip 2014 sausio 1 d.)⁴;

52.1.3. galiojančią atnaujinamo pastato energetinio naudingumo sertifikatą, parengtą vadovaujantis reikalavimais, numatytais Statybos techniniame reglamente STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. D1-624 „Dėl statybos techninio reglamento STR 2.01.09:2012 „Pastatų energinis naudingumas. Energinio naudingumo sertifikavimas“ patvirtinimo“;

52.2. dokumentus įrodančius, kad projektu yra atnaujinamas pastatas, kuris pagal Vadovybės apsaugos įstatymo nuostatas priskirtinas saugomiems objektams bei kuriame taikomas specialus režimas jo apsaugai ar, kuriame pagal kitus galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus energijos taupymo paslaugų teikimo įmonės negali užtikrinti paslaugų teikimo arba dėl kurio buvo

⁴ Atliekant energijos vartojimo auditą ne šildymo sezono metu energetinių parametrų matavimai nėra atliekami, o faktinių šilumos energijos sąnaudų viešojo naudojimo paskirties pastatų patalpų šildymui perskaičiavimas norminiam šildymo sezonui atliekamas pagal (1) formulę (Metodikos 32 punktas), pritaikant sąlygą, kad pakoreguotos pastato vidaus patalpų oro norminės temperatūros ir vidaus patalpų faktinės temperatūros vidutinės vertės yra vienodos ($\theta_{in} = \theta_{if}$). Prasidėjus artimiausiam šildymo sezonui, privalo būti atliekami reikalingų energetinių parametrų matavimai ir atitinkamai audito ataskaitos koregavimas, pateikti įgyvendinančiajai institucijai, o pakoreguota ataskaita turi būti pateikta įgyvendinančiajai institucijai.

kreiptasi, bet kuriam nebuvo skirtas finansavimas pagal priemonę Nr. 04.3.1-FM-F-105 „Energijos vartojimo efektyvumo didinimas viešojoje infrastruktūroje“;

52.3. su pastato valdytoju raštu suderintą patikinimą (pastato panaudojimo planą), kad pastatas pagal paskirtį bus naudojamas ne trumpiau kaip 10 metų;

52.4. dokumentus, pagrindžiančius projekto biudžeto pagrįstumą (komercinius pasiūlymus ir (arba) sutartis, ir (arba) kainų apklausos suvestines);

52.5. informaciją apie projektui taikomus aplinkosauginius reikalavimus, kaip nurodyta Aprašo 23.3 punkte (jeigu taikoma).

53. Ministerija, vadovaudamasi Valstybės projektų atrankos tvarkos aprašu, įvertinusi projektinius pasiūlymus, priims sprendimą dėl valstybės projektų sąrašo (-ų) sudarymo. Į valstybės projektų sąrašą gali būti įtraukti tik Projektų taisyklių 37 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantys projektai. Pareiškėjai, kurių projektai, įtraukti į valstybės projektų sąrašą, įgis teisę teikti paraišką įgyvendinančiajai institucijai, Projektų taisyklių 6 skirsnyje nurodyta tvarka.

54. Siekdamas gauti finansavimą, pareiškėjas turi užpildyti paraišką, kurios iš dalies užpildyta forma PDF formatu skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt, skiltyje „Finansavimas/Planuojami valstybės (regionų) projektai“ prie konkretaus planuojamo projekto „Susijusių dokumentų“.

55. Pareiškėjas pildo paraiškos formą ir kartu su Aprašo 55 punkte nurodytais priedais ir iki kvietimo teikti paraiškas skelbime nurodyto termino paskutinės dienos teikia ją per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę (toliau – DMS)⁵ arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės (kartu pateikdamas į elektroninę laikmeną įrašytą paraišką) įgyvendinančiajai institucijai Projektų taisyklių 12 skirsnyje nustatyta tvarka. Pareiškėjas prie DMS jungiasi naudodamasis Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platforma ir užsiregistravęs, tampa DMS naudotoju, jei DMS tokios funkcinės galimybės įdiegtos.

56. Jeigu įdiegtos paraiškų teikimo per DMS funkcinės galimybės, kaip nurodyta Aprašo 53 punkte, ir jei laikinai nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės ir dėl to pareiškėjai negali pateikti paraiškos ar jos priedo (-ų) paskutinę paraiškų pateikimo termino dieną, įgyvendinančioji institucija paraiškų pateikimo terminą pratęsia 7 dienų laikotarpiui ir (arba) sudaro galimybę paraiškas ar jų priedus pateikti kitu būdu bei apie tai paskelbia Projektų taisyklių 82 punkte nustatyta tvarka.

57. Kartu su paraiška pareiškėjas turi pateikti šiuos priedus:

57.1. informaciją apie pareiškėjui suteiktą valstybės pagalbą ir kitus finansavimo šaltinius (Aprašo 4 priedas);

57.2. informaciją apie planuojamame atnaujinti pastate įsikūrusius ūkio subjektus (Aprašo 5 priedas);

57.3. Klausimyną apie pirkimo ir (arba) importo PVM tinkamumą finansuoti iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir (arba) Lietuvos Respublikos biudžeto lėšų klausimyną, jeigu projekto vykdytojas teisės aktų nustatyta tvarka neturi galimybės šio mokesčio įtraukti į PVM atskaitą. Forma skelbiama ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt skiltyje „Dokumentai“, dokumento tipe „Paraiškų priedų formos“;

57.4. žemės sklypo (teritorijos) savininko, valdytojo ar naudotojo sutikimą, jeigu taikomas Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 23 straipsnio 9 dalies 6 punktas;

57.5. pareiškėjo išsipareigojimą padengti netinkamas finansuoti, tačiau šiam projektui įgyvendinti būtinas išlaidas, ir tinkamas išlaidas, kurių nepadengia projekto finansavimas;

57.6. numatomų tvarkyti patalpų brėžinius iš inventorinės bylos.

58. Paraiškų pateikimo paskutinė diena nustatoma valstybės projektų sąrašė, kuris skelbiamas ES struktūrinių fondų svetainėje www.esinvesticijos.lt.

⁵ DMS naudojimosi tvarka nustatyta Duomenų teikimo per Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamų projektų duomenų mainų svetainę tvarkos apraše (Projektų taisyklių 1 priede).

59. Įgyvendinančioji institucija ne vėliau kaip per 7 dienas nuo paraiškos gavimo dienos per DMS arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės, informuoja pareiškėją apie paraiškos registravimą ir jai suteiktą unikalų paraiškos kodą.

60. Įgyvendinančioji institucija ne vėliau kaip per 7 dienas nuo paraiškų pateikimo termino paskutinės dienos ES struktūrinės paramos svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt> paskelbia informaciją apie pagal kvietimą teikti paraiškas registruotas paraiškas, nurodyma pareiškėjo pavadinimą, projekto pavadinimą, trumpą projekto aprašymą, paraiškos unikalų kodą ir prašomų skirti finansavimo lėšų sumą, taip pat bendrą pagal kvietimą teikti paraiškas gautų ir užregistruotų paraiškų skaičių ir bendrą prašomų skirti finansavimo lėšų sumą.

61. Pareiškėjai informuojami ir konsultuojami Projektų taisyklių 5 skirsnyje nustatyta tvarka. Informacija apie konkrečius įgyvendinančiosios institucijos konsultuojančius asmenis ir jų kontaktus bus nurodyta įgyvendinančiosios institucijos siunčiamame pasiūlyme teikti paraiškas pagal valstybės projektų sąrašą.

62. Įgyvendinančioji institucija atlieka projekto tinkamumo finansuoti vertinimą Projektų taisyklių 14 ir 15 skirsniuose nustatyta tvarka pagal Aprašo 1 priede „Projekto tinkamumo finansuoti vertinimo lentelė“ nustatytus reikalavimus.

63. Paraiškos vertinimo metu įgyvendinančioji institucija gali paprašyti pareiškėjo pateikti trūkstamą informaciją ir (arba) dokumentus. Pareiškėjas privalo pateikti šią informaciją ir (arba) dokumentus per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą terminą, kaip nustatyta Projektų taisyklių 14 ir 15 skirsniuose.

64. Paraiškos vertinamos įgyvendinančiosios institucijos ne ilgiau kaip 60 dienų nuo valstybės projekto paraiškos gavimo dienos.

65. Nepavykus paraiškų įvertinti per nustatytą terminą (kai paraiškų vertinimo metu reikia kreiptis į kitas institucijas, atliekama patikra projekto įgyvendinimo ir (ar) administravimo vietoje, vertinimo terminas gali būti pratęstas įgyvendinančiosios institucijos sprendimu). Apie naują paraiškų vertinimo terminą įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus per DMS. Jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu.

66. Paraiška atmetama dėl priežasčių, nustatytų Apraše ir (arba) Projektų taisyklių 14–16 skirsniuose, juose nustatyta tvarka. Apie paraiškos atmetimą pareiškėjas informuojamas per DMS, o jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu ir paraiškoje nurodytu elektroniniu paštu, per 3 darbo dienas nuo sprendimo dėl paraiškos atmetimo priėmimo dienos.

67. Pareiškėjas sprendimą dėl paraiškos atmetimo gali apskųsti Projektų taisyklių 43 skirsnyje nustatyta tvarka ne vėliau kaip per 14 dienų nuo tos dienos, kurią pareiškėjas sužinojo ar turėjo sužinoti apie skundžiamus įgyvendinančiosios institucijos veiksmus ar neveikimą.

68. Įgyvendinančiajai institucijai baigus paraiškų vertinimą sprendimą dėl projekto finansavimo arba nefinansavimo priima Ministerija Projektų taisyklių 17 skirsnyje nustatyta tvarka.

69. Ministerijai priėmus sprendimą finansuoti projektą, įgyvendinančioji institucija per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo gavimo dienos per DMS, o jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės – raštu pateikia šį sprendimą pareiškėjams. Per 14 dienų nuo paraiškų vertinimo ir atrankos pabaigos įgyvendinančioji institucija svetainėje <http://www.esinvesticijos.lt> paskelbia sąrašą pareiškėjų, kurių projektai nebuvo atrinkti finansuoti, ir apie tai per DMS arba raštu, jei nėra užtikrintos DMS funkcinės galimybės, taip pat informuoja pareiškėjus.

70. Pagal Aprašą finansuojamiems projektams įgyvendinti bus sudaromos dvišalės sutartys tarp pareiškėjo ir įgyvendinančiosios institucijos.

71. Ministerijai priėmus sprendimą dėl projekto finansavimo įgyvendinančioji institucija Projektų taisyklių 18 skirsnyje nustatyta tvarka pagal Projekto taisyklių 4 priede nustatytą formą parengia ir pateikia pareiškėjui projekto sutarties projektą ir nurodo pasiūlymo pasirašyti sutartį galiojimo terminą. Pareiškėjui per įgyvendinančiosios institucijos nustatytą pasiūlymo galiojimo terminą nepasirašius projekto sutarties, pasiūlymas pasirašyti projekto sutartį netenka galios. Pareiškėjas turi teisę kreiptis į

įgyvendinančiąją instituciją su prašymu dėl objektyvių priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, pakeisti projekto sutarties pasirašymo terminą.

72. Projekto sutarties originalas gali būti rengiamas ir teikiamas:

72.1. kaip pasirašytas popierinis dokumentas arba

72.2. kaip elektroninis dokumentas, pasirašytas elektroniniu parašu, priklausomai nuo to, kokią šio dokumento formą pasirenka projekto vykdytojas.

VII SKYRIUS GRAŽINAMOSIOS SUBSIDIJOS GRAŽINIMO TVARKA

73. Gražinamosios subsidijos gražinimo tvarka yra išdėstyta šiame Apraše, Projektų taisyklėse, projekto sutartyje ir Grafike. Grafike išdėstomi gražinimo terminai ir gražintinas energijos sutaupymo dydis, išreikštas kilovatvalandėmis.

74. Projekto vykdytojas įgyvendinęs projektą su galutiniu mokėjimo prašymu teikia iš anksto su įgyvendinančiąją institucija suderintą Grafiką, parengtą pagal su paraiška pateiktos energijos vartojimo audito ataskaitos duomenis, patikslintus (jei reikia) pagal šildymo sezono metu atliktus energetinių parametrų matavimo rezultatus. Po pastato atnaujinimo, pasibaigus artimiausiam pilnam šildymo sezonui, Grafikas turi būti patikslintas įvertinus šildymo sezono trukmę, jo metu pasiektą energijos suvartojimą, perskaičiuotą norminiam šildymo sezonui⁶, atsižvelgiant į to sezono metu išmatuotus energetinius parametrus, taip pat ir vidaus/išorės temperatūras. Suvartoto energijos kiekio perskaičiavimą norminiam šildymo sezonui ir energetinių parametrų matavimus gali atlikti tik atestuotas auditorius, vadovaudamasis Metodikos nuostatomis.

75. Lėšų gražinimo terminas - 20 metų, skaičiuojant nuo projekto veiklų įgyvendinimo pabaigos. Lėšos gražinamos Ministerijai, kuri atsakinga už pakartotinį lėšų panaudojimą.

76. Kasmetinių gražintinų lėšų dydis kiekvienam projektui nustatomas individualiai, atsižvelgiant į nustatytą energijos sutaupymo dydį, išreikštą kilovatvalandėmis ir padaugintą iš metinio vidutinio šilumos ir (arba) elektros ir (arba) karšto vandens įkainio. Gražinamų lėšų dydis negali viršyti viso projekto įgyvendinimui išmokėto gražinamosios subsidijos dydžio ir negali būti mažesnis nei 30 proc. suteiktos gražinamosios subsidijos, tačiau sutaupymams viršijus 30 proc., gražinama suma apskaičiuojama priklausomai nuo sutaupymų. Gražinimas vykdomas du kartus per metus: iki einamųjų metų birželio 30 d. ir gruodžio 31 d. lėšų administravimas vykdomas pervedant gražintinas lėšas bei atliekant atitinkamus įrašus ministerijos ir projekto vykdytojo apskaitos dokumentuose. Sprendimai dėl lėšų gražinimo priimami ir vykdomi vadovaujantis Gražintinų ir gražintų lėšų administravimo taisyklėmis.

77. Ne vėliau kaip per mėnesį po kiekvieno gražintinų lėšų gražinimo projekto vykdytojas įgyvendinančiajai institucijai turi pateikti apskaitos dokumentų, pagrindžiančių lėšų gražinimo faktą, kopijas.

78. Jeigu įgyvendinančioji institucija nustato, kad finansiniai įsipareigojimai yra nevykdomi ilgiau negu 90 kalendorinių dienų, papildomai apie tai raštu informuoja projekto vykdytoją ir numato papildomą terminą prievolei įvykdyti. Jei projekto vykdytojas ir po priminimo nevykdo gražinimo, įgyvendinančioji institucija imasi veiksmų, nustatytų Finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklėse.

79. Grafike numatytas metinis gražintinas sutaupymo dydis, išreikštas kilovatvalandėmis, gali būti perskaičiuojamas/tikslinamas konkrečioms metams arba visam likusiam lėšų gražinimo terminui, jeigu įgyvendinančioji institucija, išnagrinėjusi projekto vykdytojo raštu pateiktą argumentuotą prašymą ir jį pagrindžiančius dokumentus, priima sprendimą perskaičiuoti metinį sutaupymų dydį.

⁶ **Norminis šildymo sezonas**- suprantamas taip, kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2008 m. balandžio 29 d. įsakyme Nr. 4-184 „Dėl išsamiojo energijos, energijos išteklių ir šalto vandens vartojimo audito atlikimo viešojo naudojimo paskirties pastatuose metodikos patvirtinimo“

VIII SKYRIUS PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO REIKALAVIMAI

80. Projektas įgyvendinamas pagal projekto sutartyje, Apraše ir Projektų taisyklėse nustatytus reikalavimus.

81. Projekto rangovas viešųjų pirkimų būdų turi būti atrinktas ne vėliau nei per 6 mėnesius nuo projekto sutarties pasirašymo dienos.

82. Pagal priemonę įgyvendinamiems projektams projekto sutartyje gali būti numatytas avansas. Avanso suma negali viršyti 30 procentų projektui įgyvendinti skirtos projekto finansavimo lėšų sumos. Avanso dydį nustato įgyvendinančioji institucija vadovaudamasi Projekto taisyklių 220 punkte nustatyta tvarka.

83. Priėmus sprendimą dėl *de minimis* arba valstybės pagalbos skyrimo, įgyvendinančioji institucija prieš pagalbos suteikimo momentą tikrina suteiktos *de minimis* pagalbos sumos teisėtumą. Įgyvendinančioji institucija per 5 darbo dienas reikiamą informaciją apie suteiktą *de minimis* arba valstybės pagalbą pateikia Suteiktos valstybės pagalbos registriui.

84. Po pastato atnaujinimo, kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu projekto vydytojas įgyvendinančiajai institucijai pateikia pastato energinio naudingumo sertifikatą, parengtą vadovaujantis reikalavimais nurodytais Aprašo 50.1.3 papunktyje.

85. Projektui skirtas finansavimas mažinamas ir išmokėtos lėšos susigrąžinamos Projektų taisyklių 26 skirsnyje nustatyta tvarka.

86. Projekto vykdytojui nepasiekus įsipareigotų pasiekti stebėsenos rodiklių reikšmių, taikomos Projektų taisyklių IV skyriaus 22 skirsnio nuostatos.

87. Projekto vykdytojas turi apdrausti projekto įgyvendinimui skirtą ilgalaikį materialųjį turtą, kuris įsigytas ar sukurtas iš projektui skirto finansavimo lėšų, maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų. Turtas turi būti apdraustas Projekto įgyvendinimo laikotarpiui nuo tada, kai yra sukuriamas ar įsigijamas. Draudiminio įvykio atveju Projekto vykdytojas turi atkurti prarastą turtą.

88. 5 metus po projekto finansavimo pabaigos arba per valstybės pagalbos taisyklėse nustatytą laikotarpį, turi būti užtikrintas investicijų tęstinumas Projektų taisyklių 27 skirsnyje nustatyta tvarka.

89. Projekto vykdytojas privalo informuoti apie įgyvendinamą ar įgyvendintą projektą Projektų taisyklių 37 skirsnyje nustatyta tvarka.

90. Projekto užbaigimo reikalavimai nustatyti Projektų taisyklių 27 skirsnyje.

91. Visi su projekto įgyvendinimu susiję dokumentai turi būti saugomi Projektų taisyklių 42 skirsnyje ir, jeigu teikiama valstybės pagalba, Bendrojo bendrosios išimties reglamento I skyriaus 9 straipsnio 4 dalyje, jeigu teikiama *de minimis* pagalba, *de minimis* reglamento 6 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka.

IX SKYRIUS APRAŠO KEITIMO TVARKA

92. Aprašo keitimo tvarka nustatyta Projektų taisyklių 11 skirsnyje.

93. Jei Aprašas keičiamas jau atrinkus projektus, šie pakeitimai, nepažeidžiant lygiateisiškumo principo, taikomi ir įgyvendinamiems projektams Projektų taisyklių 91 punkte nustatytais atvejais.